

MINISTERUL EDUCAȚIEI
ȘI CERCETĂRII
AL REPUBLICII MOLDOVA

PLAN-CADRU PENTRU ÎNVĂȚĂMÂNTUL PREȘCOLAR

ANEXĂ

la Ordinul MEC nr. 1076 din 25.08.2023

Chișinău, 2023

CUPRINS

I. DISPOZIȚII GENERALE	2
II. CADRUL DE ORGANIZARE ȘI DESFĂȘURARE A PROCESULUI EDUCAȚIONAL ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PREȘCOLAR	3
2.1. Structura anului de studii	3
2.2. Grupe în învățământul preșcolar	3
2.3. Tipuri de activități în IET	3
2.4. Managementul timpului	8
2.5. Regimul zilei pentru copiii de 2-7 ani	9
2.6. Activități educaționale, organizate în timpul vacanțelor școlare și în perioada estivală	10
2.7. Activități opționale recomandate	12
III. PLANUL-CADRU PENTRU ÎNVĂȚĂMÂNTUL PREȘCOLAR	
3.1. Aspecte definitorii ale Planului-cadru pentru învățământul preșcolar.....	13
3.2. Planul-cadru pentru grupele de vârstă 2- 6/7 ani privind <i>diversitatea generală a activităților de învățare</i> în IET.....	13
3.2.1 Plan-cadru orientativ de administrare a activităților integrate și pe domenii specifice de activitate, pentru grupele de vârstă 2 – 6/7 ani	13
3.2.2. Plan-cadru orientativ pentru grupele de vârstă <i>mixte</i> 2 – 6/7 ani.....	17
3.2.3 Plan–cadru de administrare a formelor de realizare a <i>educației fizice</i> în învățământul preșcolar.....	18
3.2.4 Planul-cadru orientativ privind organizarea <i>activităților extracurriculare</i> în IET	19
3.2.5. Plan-cadru orientativ pentru activitățile desfășurate în IET în perioada estivală	20
ANEXE	
1. Dozarea timpului pe tipuri de activități și grupe de vârstă 2-6/7 ani în IET	22
2. Regimul zilei pentru copiii de 2-7 ani.....	25

I. DISPOZIȚII GENERALE

Planul-cadru pentru învățământul preșcolar (în continuare – *Planul-cadru*) este un document normativ, fiind o componentă esențială a Curriculumului național.

Sarcinile de bază ale Planului-cadru sunt:

1. Reglementarea sarcinii educaționale pentru toate grupele de vârstă din instituția de educație timpurie;
2. Realizarea *Standardelor de învățare și dezvoltare a copilului de la naștere până la vârsta de 7 ani* și a *Curriculum-ului pentru educația timpurie*, aprobate de Ministerul Educației și Cercetării.

Specificul reglator al Planului-cadru este generat de particularitatea lui de a asigura, pe un parcurs temporal, o politică educațională unică pentru toată țara.

Planul-cadru asigură o abordare holistică a procesului educațional în învățământul preșcolar pentru a veni în sprijinul dezvoltării fizice, cognitive, lingvistice, sociale și emoționale timpurii a copilului cu vârsta 2-6(7) ani și pentru a-i obișnui pe copiii mici cu o instruire organizată instituțional, într-un parteneriat viabil cu familia.

Planul-cadru este aprobat prin ordinul Ministerului Educației și Cercetării al Republicii Moldova (în continuare *MEC*), este obligatoriu pentru toate instituțiile de învățământ general, care acordă servicii de educație timpurie – grădinițe, centre comunitare, complexe educaționale - școli primare-grădinițe și gimnazii-grădinițe (în continuare – *instituții de educație timpurie, IET*) și reglementează organizarea procesului educațional preșcolar pe parcursul unui an de studii.

Planul-cadru pentru învățământul preșcolar este un document normativ, care stabilește tipurile de activități educaționale, volumul timpului alocat nemijlocit pentru activitățile educaționale desfășurate în anul de studii în curs. Totodată, Planul-cadru indică numărul total de ore destinate activităților educaționale pe grupe de vârste (de la 2 la 6/7 ani), inclusiv succesiunea și distribuția acestora, corelată cu organizarea activităților educaționale, care depășesc standardele stabilite pentru educația timpurie.

Planul-cadru pentru învățământul preșcolar asigură pentru copil continuitatea dezvoltării aptitudinilor necesare pregătirii școlare, organizate prin diversitatea generală a activităților de învățare în instituție, realizabile printr-un sistem de competențe de nivelul 0 „Educație timpurie” și relevante pregătirii copiilor pentru nivelul 1 „Învățământ primar”.

Planul-cadru pentru învățământul preșcolar se bazează pe următoarele principii:

- **Principiul funcționalității** – Planul-cadru este valabil și obligatoriu pentru toate tipurile de instituții de învățământ general, care oferă servicii de educație și îngrijire copiilor cu vârsta de la 2 ani la 7 ani, inclusiv instituțiile de educație timpurie care integrează copii cu CES.
- **Principiul coerenței** – tipurile de activități, indicate în acest Plan-cadru, sunt determinate de specificul procesului educațional care se desfășoară în IET și care sunt marcate de filosofia educației centrate pe copil.
- **Principiul flexibilității și al parcursului individual** – documentul în cauză poate fi adaptat la necesitățile fiecărei instituții și a fiecărei grupe de copii din instituție.
- **Principiul racordării la social** – Planul-cadru este conceput astfel, încât oferă cadrelor didactice oportunitatea planificării și promovării optime a activităților, care contribuie la încadrarea copiilor în societatea contemporană.

În conformitate cu Planul-cadru aprobat de MEC și în funcție de condițiile concrete și specifice, instituția de învățământ va elabora propriul Plan de învățământ, care va fi discutat și aprobat la Consiliul pedagogic al instituției la începutul anului de studii, pentru a fi implementat în procesul educațional, cu emiterea ordinului de aprobare de către directorul instituției.

II. CADRUL DE ORGANIZARE ȘI DESFĂȘURARE A PROCESULUI EDUCAȚIONAL

2.1 Structura anului de studii

Anul de studii în învățământul preșcolar începe la 01 septembrie și se finalizează la 31 august. La începutul anului de studii – perioada 01 septembrie-01 octombrie – se va respecta perioada de adaptare a copilului nou-venit în instituție. Pentru asigurarea calității și accesului tuturor copiilor la educație în cadrul instituțiilor de învățământ general, care oferă servicii de educație timpurie (grădinițe, centre comunitare, complexe educaționale - școli primare-grădinițe și gimnazii-grădinițe), anul de studii în învățământul preșcolar va avea următoarea structură:

- ✚ Pentru **administrarea curriculumului /activități educaționale cu caracter obligatoriu**, în cadrul cărora se planifică și se realizează unitățile de competență (CET) în toate grupele de vârstă:

- semestrul I – 01 septembrie – 24 decembrie a anului de studii;
- semestrul II - 10 ianuarie – 31 mai a anului de studii.

Pentru grupele pregătitoare anul de studii se va încheia la 31 mai al fiecărui an sau, în unele cazuri - la decizia fondatorului, dar nu mai devreme de 31 mai.

- ✚ În perioada vacanțelor școlare, stabilite de *Planul-cadru pentru învățământul primar, gimnazial și liceal* pentru anul în curs, toți copiii din grupele preșcolare vor beneficia în cadrul instituției de **activități educaționale ludice/ distractive** sau **activități la libera alegere** (vezi Cap. II, pct.2.6).
- ✚ Pentru **organizarea odihnei active a copiilor** în perioada estivală/vacanța de vară – 1 iunie-31 august (cu excepția perioadei planificate de fondator pentru reparații, renovări, igienizări, concedii ale personalului etc.) în instituție se organizează activități educative specifice perioadei (vezi Cap. II, pct. 2.6).

2.2 Grupe în învățământul preșcolar

În învățământul preșcolar sunt grupe specifice vârstei copiilor, precum:

- grupa I mică: vârsta 2-3 ani;
- grupa II mică: vârsta 3-4 ani;
- grupa medie: vârsta 4-5 ani;
- grupa mare: vârsta 5-6 ani;
- grupa pregătitoare: vârsta 6-7 ani;
- grupe mixte: vârsta de 2-4 ani; vârsta de 3-5 ani; vârsta de 5-6(7) ani, pentru comunitățile mici, grupe constituite din copii cu vârsta 2-6(7), 2-4 și 5-6(7) ani.

La constituirea grupelor de copii în învățământul preșcolar se vor respecta regulile stipulate în *Regulamentul sanitar pentru instituțiile de educație timpurie* (Hotărârea Guvernului nr. 1211/2016), *Regulamentul tip al instituției de educație timpurie* (Ordinul Ministrului Educației, Culturii și Cercetării nr. 254 din 11.10.2017) și *Circulara Ministerului Educației și Cercetării nr. 3430 din 16.07.2021 cu privire la completarea grupelor în instituția de educație timpurie*.

2.3 Tipuri de activități organizate cu copiii în IET

Procesul educațional în învățământul preșcolar se realizează pe 3 dimensiuni:

- 1) activitatea de învățare special organizată sub formă de activități didactice de predare-învățare-evaluare;
- 2) activitatea comună a educatorului cu copilul/copiii;
- 3) activitatea liberă, independentă a copilului.

Din această perspectivă, Planul-cadru include următoarele tipuri de activități educaționale cu caracter obligatoriu pentru IET, în cadrul cărora are loc învățarea/dezvoltarea copilului – *activități de învățare/dezvoltare în baza/pe domenii de activitate (activități integrate și activități pe domenii separate de activitate), jocul și activitățile liber alese de către copil/copii, activități de dezvoltare personală și activități extracurriculare.*

1. *Activitățile de învățare/dezvoltare în baza/pe domenii de activitate CET* –

reprezintă un sistem de acțiuni conștiente ale subiectului, orientate spre un anumit rezultat, dar și stabilirea relațiilor subiect-obiect. Copilul este subiect al activității de învățare, iar obiectul – sunt elementele lumii reale aflate în interconexiune. Activitatea de învățare/ dezvoltare este un proces bilateral ce presupune: predarea-evaluarea (activitatea cadrului didactic) și învățarea (activitatea copilului). Totodată, activitățile de învățare/dezvoltare în baza/pe domenii de activitate au un caracter planificat, sistematic, metodic, intensiv și sunt proiectate, organizate și realizate de cadrul didactic în scopul atingerii finalităților prevăzute în CET. În desfășurarea acestora accentul va cădea pe încurajarea inițiativei copilului și a luării deciziei, pe învățarea prin experimente și exersări individuale.

- Forma de bază în organizarea activităților de învățare/dezvoltare în învățământul preșcolar este *activitatea integrată (AI)*, care, prin metoda proiectului, combină domeniile de activitate (după CET) cu domeniile de dezvoltare a copilului (după SÎDC). În cadrul acestora, accentul se pune pe abordarea integrată a copilului prin cele 4 domenii de dezvoltare (după SÎDC), asigurându-se stimularea concomitentă a copiilor pe mai multe domenii și acordându-le egală atenție tuturor. Ca rezultat, în cadrul activității integrate se transmit și se formează cunoștințe cu caracter inter-și trans-disciplinar, care asigură dezvoltarea globală a copilului.
- *Activitățile pe domenii specifice de activitate (ADSA)* – sunt activitățile, care realizează, în mod special, competențele specifice și unitățile de competență din domeniul de activitate *Sănătate și motricitate*, dimensiunea *Educația fizică*, și domeniul *Arte*, dimensiunea *Educația muzicală*, precum și activitățile de învățare a limbii de stat de către copiii alolingvi. Activitățile de *Limba română* vor fi planificate și organizate conform *Curriculumului național la limba română pentru instituțiile de educație timpurie cu program în limbile minorităților naționale* și doar în grupele sau IET cu program în limbile minorităților naționale.

(https://mecc.gov.md/sites/default/files/curriculum_limba_romana_institutiile_de_educatie_timpurie_cu_predare_in_limba_minoritatilor.pdf)

De regulă, activitățile menționate se organizează în prima jumătate a zilei; în unele cazuri, în funcție de condițiile concrete ale instituției, se pot desfășura și în jumătatea a doua a zilei.

Activitatea didactică de predare-învățare-evaluare este considerată drept o formă importantă, dar nu și predominantă, de educație și învățare organizată pentru copii. Este exclusă lecția școlară ca formă de desfășurare a activității didactice de predare-învățare-evaluare, care presupune răspunsuri obligatorii la tablă; îndeplinirea stereotipică a sarcinilor după instrucțiunile adultului; realizarea majorității activităților stând la mese etc.

În lucrul cu copiii se utilizează diverse forme de organizare a activităților, cum ar fi: frontală, în grupuri mici, în perechi, individual, în funcție de vârsta și nivelul de dezvoltare al copiilor, precum și de complexitatea și disponibilitatea conținutului de învățare și a materialelor didactice, având ca reper principiile învățării bazate pe joc, a învățării active și metodologia integrată/strategii interactive. Cadrului didactic i se acordă dreptul de a varia locul activităților în procesul educațional, integrând (combinând) conținutul diferitelor domenii de activitate în funcție de unitățile de competență și obiectivele educaționale propuse. Cadrele didactice, care lucrează la grupa respectivă de copii, coordonează conținutul activității de învățare/dezvoltare, metodele de asimilare a acestuia, realizând planificarea comună, discutând realizările și problemele individuale ale copiilor și ale grupului de copii în ansamblu.

2. Jocul este activitatea fundamentală a copilului. Alături de activitățile didactice de învățare/dezvoltare în baza/pe domenii de activitate, jocul este mijlocul principal de realizare a procesului instructiv-educativ la nivel preșcolar. Acesta este prezent în toate tipurile de activități realizate în IET, inclusiv rutine și tranziții. El influențează întreaga conduită a copilului și prefigurează personalitatea în plină formare a acestuia. **Jocurile și activitățile liber alese (JLA)** sunt cele pe care copiii și le aleg singuri, contribuie esențial la dezvoltarea fizică și la socializarea acestora, la inițierea lor în cunoașterea lumii înconjurătoare, a mediului social și cultural căruia îi aparțin, a conceptelor matematice, comunicării orale și chiar a limbajului (citit și scris). Ele se desfășoară pe grupuri mici, în perechi și chiar individual și în timpul plimbărilor și a rutinelor, preponderent în a II-a jumătate a zilei, dar și se pot regăsi ca elemente componente în cadrul activității integrate – lucrul în centrele de activitate.

Mediul educațional este acela care îl stimulează pe copil, îl ajută să se orienteze și-l invită la acțiune. În acest context, spațiul sălii de grupă se va organiza pe centre de interes/arii de stimulare permanente – *Biblioteca/Alfabetizarea, Joc de rol/Dramatizare, Jocuri de masă, Construcții/Blocuri, Știință, Arte, Apă și nisip*, precum și temporare – *Menaj, Muzică Motricitate* etc. Organizarea acestor centre se va face ținând cont de spațiul disponibil, de numărul de copii prezenți la grădiniță, de nivelul de vârstă și interesele acestora, precum și de unitățile de competență planificate. După caz, se vor lua în calcul și condițiile epidemiologice caracteristice unei situații de nivel local sau unei pandemii.

În funcție de spațiul disponibil, sectorizarea sălii de grupă poate cuprinde toate centrele sau cel puțin trei dintre ele în care cadrul didactic pregătește zilnic „oferta” pentru copii, astfel încât aceștia să aibă posibilitatea să aleagă locul de învățare și joc, în funcție de disponibilitate, nevoi și interese. Materialele care se vor regăsi zilnic în centrele/ariile deschise nu trebuie să fie aleatorii, ci atent alese, în strânsă corelare cu subtema zilei/ săptămânii sau tema proiectului aflat în derulare. Pentru etapa jocurilor și a activităților alese, desfășurate în aer liber, o atenție specială va fi acordată atât organizării și amenajării terenului de joc, cât și siguranței pe care o oferă copiilor spațiul respectiv și dotările existente.

3. Activități de dezvoltare personală (ADP) – sunt desfășurate în orice moment al zilei, cu scopul de a crea confortul și siguranța necesare copilului pentru dezvoltarea personalității lui. Ele încadrează toate rutinele și tranzițiile, organizate și desfășurate pe parcursul zilei, dar și secvențe din activitățile de învățare atât din domeniul de activitate „Eu, familia și societatea”, dimensiunea *Dezvoltare personală*, cât și din alte domenii de activitate a CET, inclusiv activitățile opționale.

- **Rutinele** sunt activități-reper, derulate pe parcursul întregii zile, după tipul de program al IET, și sunt considerate activități de învățare, care acoperă nevoile de bază ale copilului și contribuie la dezvoltarea globală a acestuia. Rutinele includ următoarele tipuri de activități: *sosirea la grădiniță, gimnastica matinală, întâlnirea de dimineață, activități ce țin de igiena personală – spălatul și toaleta, servirea meselor (micul dejun, masa de prânz, cina și gustările), somnul de*

zi/perioda de relaxare de după-amiază, plimbările, activități de călire, plecarea acasă. Acestea diferă de celelalte tipuri de activități organizate cu copiii prin faptul că se repetă zilnic, în aceleași intervale de timp, cu aproape aceleași conținuturi, având rolul de a focaliza atenția copilului, de a-l liniști și relaxa și sunt foarte benefice pentru preșcolari datorită faptului că anticiparea/ predictibilitatea a ceea ce va urma conferă un sentiment de încredere și siguranță.

- **Tranzițiile** sunt:
 - *activități de scurtă durată*, care fac trecerea de la momentele de rutină la alte tipuri de activități, de la un tip/categorie de activități la altul într-un mod plăcut, recreativ, în diverse momente ale zilei;
 - *pauze* între activități, de exemplu, între activitățile de relaxare, momentele de activitate de învățare și cele de îngrijire.

În dependență de vârsta copiilor și de contextul momentului, tranzițiile pot fi realizate prin diverse mijloace: *cântece, jocuri cu text și cânt, ghicitori, povestioare, activități în care copiii execută anumite mișcări cunoscute cu elemente de joc*, se desfășoară cu *acompaniament muzical* sau în ritmul dat de *recitarea unei poezii, numărători sau a unei frământări de limbă* etc.

- **Activități recreative și de relaxare (ARR)** (plimbări în aer liber și jocuri distractive) – activează preșcolarii, le trezește interesul pentru cunoaștere și acțiune liberă, independentă, fără excluderea regulilor sociale ale grupei, care sunt în continuare respectate. În timpul acestor activități, copilul este pus în situația de a negocia cu ceilalți copii pentru a organiza un joc colectiv sau pentru a împărți jucăriile grupei, de care are nevoie în momentul dat. Pentru început, cadrul didactic poate propune copiilor diferite activități (*jocuri în aer liber, plimbări, spectacole, pauze de relaxare* etc.), rămânând mereu deschis la orice propunere sau cerere parvenite din partea copiilor. Plimbările în aer liber vor fi desfășurate cu respectarea strictă a structurii acestora (*observare, jocuri dinamice în aer liber cu mobilitate mare, mică și medie, jocuri didactice, lucru individual cu copiii asupra dezvoltării mișcărilor și calităților fizice, munca copiilor pe terenul grupei și activitatea ludică a acestora*).
- **Activitățile de dezvoltare/exersare a aptitudinilor individuale (ADAI)** - permit copiilor să-și valorifice cunoștințele, abilitățile și aptitudinile într-un domeniu anume (*Muzică, Arte, Sport* etc.). În timpul acestor activități, cadrul didactic va avea ocazia să propună copiilor activități structurate pe abilități ce trebuie dezvoltate.
- **Activitățile recuperatorii (AR)** - se organizează cu copiii care, din diverse motive, au lipsit o perioadă mai îndelungată de la grădiniță sau au fost înscriși mai târziu, ori sunt copii cu CES, care au nevoie de suport adițional din cauza unor inabilități (*de văz, auz, motricitate, deficiență sau ritm lent al dezvoltării psihice*). În aceste cazuri, proiectarea va cuprinde activități de recuperare (*de dezvoltare a cogniției și/sau limbajului, de logopedie, exerciții motrice speciale, formarea unor deprinderi de comportare în colectiv, desen, muzică, lucru manual* etc.), sarcini de lucru pentru copii, suport didactic corespunzător, procedee de muncă individualizată. Activitățile de recuperare/reabilitare pentru copiii cu CES sunt organizate în baza recomandărilor Serviciului psihopedagogic raional/municipal, în parteneriat cu familia. Activitățile de recuperare/ reabilitare pentru copiii cu CES vor fi organizate individual, în grup mic (2-3 copii) sau grup mare (4-6 copii).

Activitățile recuperatorii, de cultivare și dezvoltare a înclinațiilor/ aptitudinilor sunt tot activități de învățare și se realizează, de regulă, în perioada după-amiezii, dar se pot realiza și în prima jumătate a zilei. Acestea respectă aptitudinile individuale ale copilului și sunt corelate

cu subtema zilei/săptămânii sau tema proiectului, dar și cu celelalte activități din programul zilei.

4. Activitățile extracurriculare (AEx) – au un rol complementar față de activitățile didactice (integrate sau pe domenii specifice de activitate), sunt mai puțin riguroase decât acestea, urmărind extinderea și aprofundarea influențelor exercitate în procesul educațional, valorificarea și dezvoltarea intereselor și aptitudinilor copiilor, organizarea judicioasă și atractivă a timpului liber. Conținutul AEx se selectează în funcție de dorințele și preferințele copiilor, de condițiile și posibilitățile de realizare. Formele de organizare sunt mult mai flexibile, ingenioase, având un caracter recreativ.

Acest tip de activități se organizează, de regulă, în a doua jumătate a zilei, dar mai ales în perioada vacanțelor școlare și în perioada estivală. Ele sunt desfășurate în timpul liber de activitățile didactice în scopul delectării și relaxării copiilor, stimulându-le interesul pentru diversitatea valorilor din domeniile *Cultură și Societate, Arte, Știință, Tehnologii, Sport, Turism și Agrement*.

Activitățile extracurriculare în grupele de vârstă de 2-7 ani se organizează cu o periodicitate de o dată în săptămână în fiecare grupă de vârstă, iar tipul acestora se selectează conform grupei de vârstă, la decizia cadrului didactic, cu obligativitatea respectării diversității activităților de la o săptămână la alta și în corelare cu *Planul-cadru al activităților extracurriculare în IET* (vezi Cap.3, tabelul 3.2.4).

Principalele tipuri de activități extracurriculare organizate în IET sunt:

- **Sărbătorile** (*calendaristice, tematice, sportive, ecologice* etc.) - se pot organiza atât la nivelul unei singure grupe de copii, cât și la nivelul instituției, cu implicarea tuturor grupelor de copii din IET sau alte grădinițe (cu excepția perioadelor pandemice).
- **Matineele** (*literare, muzical-literare* etc.) – se organizează prin prezentarea unui repertoriu muzical-artistic, ce vizează o temă selectată, la toate grupele de vârstă.
- **Distracțiile** (*sportive, muzicale, ecologice, literare* etc.) – presupun o idee sau un conținut creativ cu elemente de joc și prevede integrarea diferitor forme de activitate, orientate spre crearea stării de bine la copii: *exerciții fizice, ștafete, improvizări, interpretare vocală, mișcări muzical-ritmice, interpretare la instrumente muzicale pentru copii* etc. În rol de participanți la distracții pot fi copiii, care fac parte dintr-o grupă de vârstă sau copii din grupe diferite, dar cu vârste apropiate (5-6 ani și 6-7 ani).
- **Activități literare și teatralizate** (*teatre, spectacole/ jocuri – dramatizări*) – această formă de activitate îl pune pe cel mic atât în calitate de actor, cât și de spectator în fața unei surse inepuizabile de impresii puternice.
- **Activități de agrement cognitiv/intelectual** (*festivaluri, concursuri*) – valorifică interesul pentru un anumit domeniu, stimulează foarte mult imaginația și gândirea, ajută la dezvoltarea talentelor, abilităților și cunoștințelor, copilul învață să aibă încredere în sine și în colegi.
- **Vizite** la muzee, expoziții, monumente și locuri istorice, marșuri turistice, **întâlniri** cu personalități de vază de nivel local sau național – organizate selectiv, acestea constituie un mijloc de a intui și prețui valorile culturale și istorice ale poporului băștinaș și a etniilor conlocuitoare.
- **Vizionarea** unor filme pentru copii, desene animate, spectacole de teatru, serbări – constituie o sursă de informații, dar în același timp și un punct de plecare în organizarea unor acțiuni interesante. De exemplu, vizionarea emisiunilor muzicale, de teatru pentru copii, distractive sau sportive urmată, de discuții pregătite în

prealabil, pe lângă faptul că realizează completarea unor aspecte educative, stimulează și orientează copiii spre unele domenii de activitate: *muzică, sport, poezie, pictură* etc.

2.4. Managementul timpului/ Durata activităților în învățământul preșcolar

În contextul prezentului Plan-cadru, managementul timpului reprezintă proiectarea și planificarea activităților în învățământul preșcolar din perspectiva duratei propriu-zise a timpului necesar de învățare a copilului prin stabilirea sarcinilor educaționale prioritare, conform regimului zilei și programului de activitate al IET.

Procesul educațional în învățământul preșcolar se desfășoară pe întreg parcursul zilei. Dezvoltarea copilului, în raport cu *Standardele de învățare și dezvoltare a copilului de la naștere până la vârsta de 7 ani*, are loc în cadrul diversității tipurilor de activități și momente de regim, realizate atât în partea I-a, cât și în partea a II-a a zilei, stipulate în pct.2.3. Cadrul didactic va respecta dozarea timpului pe grupe de vârstă, alocat activităților educaționale și momentelor de regim, pentru a-i asigura copilului o dezvoltare echilibrată, dar și crearea și menținerea stării de bine a acestuia.

Durata nemijlocită/propriu-zisă a activității de învățare, în cadrul căreia are loc asimilarea de către copil a noilor cunoștințe și experiențe, **în timpul activității integrate și a celei pe domenii specifice de activitate** (*educație fizică, muzică, limba română pentru instituțiile de educație timpurie cu program în limbile minorităților naționale*), este stabilită în conformitate cu *Regulamentul sanitar pentru instituțiile de educație timpurie* (Hotărârea Guvernului nr. 1211/2016) *Instrucțiunea cu privire la ocrotirea vieții și sănătății copilului* (ordinul MECC nr. 592 din 26.06.2020), pentru toate grupele de vârstă. În medie, activitatea de învățare propriu-zisă durează între 10 și 35/40 de minute. În funcție de nivelul grupei, particularitățile fiziologice de vârstă și individuale ale copiilor din grupa respectivă, rezistența la efort a acestora, dar și de unitățile de competență, obiectivele operaționale și conținuturile propuse de realizat, cadrul didactic va decide care este timpul efectiv necesar pentru desfășurarea acesteia. Astfel, se recomandă ca activitatea de învățare/dezvoltare să dureze:

- în grupa I mică (2-3 ani) – 10-15 minute;
- în grupa II mică (3-4 ani) – 15-20 minute;
- în grupa medie (4 – 5 ani) – 20-25 de minute;
- în grupa mare (5-6 ani) – 25-30 de minute;
- în grupa pregătitoare pentru școală (6-7 ani) – nu mai puțin de 35/40 de min. și nu mai mult de 50 min. (în funcție de interesul copiilor pentru activitate)

Durata fiecărei părți a activității integrate va fi calculată după formula: *lucrul în cerc mare/parte frontală* – $\frac{1}{4}$ timp, *lucrul în centre de interes/de activitate* – $\frac{2}{4}$ timp, *evaluarea* – $\frac{1}{4}$ timp. De exemplu, în grupa pregătitoare: partea frontală va dura aproximativ 8-12 minute, lucrul în centrele de interes/activitate – 20-30 minute, evaluarea – 5-8 minute.

Volumul maxim al încărcăturii/sarcinii educaționale în prima jumătate a zilei nu trebuie să depășească în grupa I mică – 30 min., în grupa a II-a mică – 40 min., în grupa medie – 50 min., în grupa mare – 60 min, în grupa pregătitoare – 1 oră 10/20 min. Acest timp se referă la 2 activități organizate în fiecare grupă de vârstă, dintre care una este cea integrată și una - pe domeniul specifice de activitate ales/planificat pentru ziua respectivă.

Pe parcursul activității integrate se intercalează *rutina și tranziția* în scopul satisfacerii necesităților personale de igienă ale copiilor, precum: *hidratarea (băutul apei), toaleta și spălătul pe mâini, trecerea/transferul în/din centrele de activitate*. Durata acestor momente nu se încadrează în timpul de bază al activității integrate și nu trebuie să depășească, per total, 10

min. Pauzele dinamice, realizate, ca regulă, la mijlocul activității, nu trebuie să depășească 2-3 min.

Activitățile de învățare, care necesită un activism mental/cognitiv ridicat, se vor desfășura în prima jumătate a zilei. Pentru prevenirea oboselii la copii, acestea vor fi combinate cu activități de dezvoltare fizică și artistico-estetică.

În grupele de vârstă mică și medie (2-3, 3-4 și 4-5 ani) tipurile de activități organizate și desfășurate cu copiii vor avea drept finalitate prioritară *formarea competențelor de socializare*, iar pentru grupele de vârstă mare și pregătitoare (5-7 ani) o atenție specială se va acorda competențelor obligatorii de *pregătire a copilului pentru școală*.

Durata **activităților extracurriculare** poate fi similară sau mai mare, cu 5-10/15 minute, după caz, decât cea a activităților integrate sau pe domenii specifice de activitate – totul este în funcție de încărcătura intelectuală pe care o comportă activitatea și de elementul recreativ-distractiv. Excepție constituie vizitele/ excursiile la muzee, expoziții, monumente și locuri istorice, marșuri turistice, care se pot desfășura într-un interval de 1-1,5 ore.

Durata zilnică a **activităților de dezvoltare personală** și a perioadelor pentru **joc și activități liber alese de către copil** este stabilită de regimul zilei (vezi Anexa 2).

Tabelul generalizator de dozare a timpului pentru activitățile din IET, vezi în Anexa 1.

2.5 Regimul zilei

Una din condițiile care asigură nivelul necesar de dezvoltare armonioasă a copiilor – fizică, cognitivă, socio-emoțională și lingvistică/de limbaj – este organizarea și respectarea regimului zilei.

Regimul zilei este întocmit în conformitate cu caracteristicile de vârstă ale copiilor, cu durată rațională și o alternanță clară a diferitelor tipuri de activități de învățare și de recreere a copiilor în timpul zilei. Baza regimului este o rutină zilnică stabilită cu precizie științifică: *perioade de somn, care alternează cu cele de veghe, alimentație, proceduri de igienă și asanare, activități educaționale obligatorii și opționale, plimbări, activități independente*. La întocmirea regimului zilnic se ia în considerare durata activităților și părților acestora. Fiecare grup de copii are propria sa rutină zilnică, ținând cont de caracteristicile de vârstă.

Regimul zilei în IET include o varietate de oportunități de creare a contextelor de învățare și dezvoltare pentru copii în funcție de vârsta și particularitățile individuale, de necesitățile și interesele acestora. În perioada 25 august-15 septembrie, pentru fiecare grupă, cadrele didactice/educatorii vor elabora *Regimul zilei*, inclusiv *Orarul* orientativ și flexibil al *activităților* săptămânale, definitivându-l după etapa de evaluare inițială a copiilor. Orarul activităților per grupă în IET asigură raportul optim, echilibrul dintre activitățile de învățare/ dezvoltare în baza/pe domeniu specific de activitate, activitățile de dezvoltare și exersare a aptitudinilor individuale, cele de recuperare și extracurriculare.

Regimul zilei și Orarul activităților educaționale per grupă este aprobat de Consiliul pedagogic al instituției în conformitate cu Planul-cadru.

Regimul zilei asigură un echilibru între activitățile statice și cele dinamice; cele organizate în aer liber și cele din interiorul instituției; individuale, în perechi, în grup mare și/sau grup mic; de cunoaștere, explorare, descoperire, observare, de participare; alese și dirijate de către copii, alese și dirijate de către cadrul didactic. Se recomandă corelarea activităților de dimineață cu cele de după amiază prin realizarea unităților de competență, a obiectivelor operaționale și a sarcinilor educative în diverse momente ale zilei.

Organizarea regimului zilei și a momentelor de regim are loc în conformitate cu prevederile *Curriculum-ului pentru educația timpurie (2018)* și a *Standardelor de învățare și dezvoltare a copilului de la naștere până la vârsta de 7 ani (2018)*, *Regulamentul sanitar*

pentru instituțiile de educație timpurie (2016) și Regulamentul tip al instituției de educație timpurie (ordinul MECC nr.254 din 11.10.2017). În cazul grupelor mixte (cu copii de 2, 3, 4 vârste) drept bază pentru stabilirea regimului zilei se ia regimul pentru copiii mai mari. Momentele de regim pentru/ cu copiii mai mici încep cu 5–10 minute mai devreme decât cu cei mai mari.

Repererele orare, precum și ordinea activităților au caracter strict orientativ, fiind vorba despre un model posibil și nu despre un program impus, fiecare cadru didactic având libertatea de a-și stabili schema orară personală în funcție de nevoile copilului/copiilor din grupă și opțiunea proprie în ceea ce privește ordinea activităților de învățare.

În Anexa 2 este prezentat un model de Regim al zilei pentru copiii cu vârsta de 2-7 ani, recomandat de specialiști în domeniul sănătății și educației. În baza acestuia și în funcție de programul de activitate al IET, administrația instituției elaborează regimul zilei corespunzător, pornind de la momentul sosirii copiilor în IET și cel al plecării acasă.

2.6 Activități educaționale organizate în vacanțele școlare, inclusiv perioada estivală/de vară

În perioada *vacanțelor școlare*, când frecvența copiilor în IET este redusă, procesul educațional, realizat prin activități obligatorii, cu accent pe *activitățile integrate/ pe domenii de activitate* (conform CET), va fi înlocuit cu activități recuperatorii și activități de recreere, ludice, distractive – atât cele propuse de educator, cât și cele alese de către copii. Accent se va pune pe activitățile de asanare și fortificare a sănătății și activitățile artistico-estetice.

Proiectarea activităților de vacanță poartă un caracter tematic – se alege/se aplică o temă, un proiect comun de activități desfășurate pe parcursul perioadei vacanței, pentru toată instituția. Activitățile zilnice/săptămânale promovate vor avea ca temă și conținut elemente specifice vacanței în care se află copiii (*de toamnă, de iarnă, de primăvară, de Paști, perioada estivală*). Tematica activităților educaționale ludice/ distractive recomandate în timpul vacanțelor școlare pentru IET va cuprinde subiectele:

- **Vacanța de toamnă:** „Clubul micilor ecologiști”, „Atelier ECO”, „Povestea frunzei”, „Culorile toamnei”, „Sărbătoarea toamnei”, „Bostaniada” etc.
- **Vacanța de iarnă:** „Povestea fulgului de nea”, „Jocuri de iarnă”, „Cel mai frumos fulgușor”, „Cutia cu fapte bune”, „La curtea bunelor maniere”, „Scrisoare pentru Moș Crăciun”, „Magia experimentelor – fulg, zăpadă, picătură”, „Micii detectivi”, „Festivalul colindelor”, „Primiți urătorii”, „În ospete la Moș Crăciun”, „Album de vacanță” etc.
- **Vacanța de primăvară:** „Legenda florilor de primăvară”, „Atelierul micilor creatori”, „Sărbătoarea Mărțișor” etc.
- **Vacanța de Paști:** „Cursa Iepurașilor”, „Festivalul cântecului pascal”, „Tradiții și obiceiuri de Paști”, „Povestea iepurașului de Paști” etc.
- **Vacanța de vară:** „Turismul ecologic”, „Cireșarul”, „Rudă-Paparudă”, „În poienița veselă”, „Cu apă ne stropim, la soare ne-ncălzim, sănătoși să fim!”, „Creștem mari și sănătoși!” etc.

Forma de realizare a acestor tematici se alege de către cadrul didactic, în colaborare cu familia (de ex., *sărbătoare, festival, concurs, șezătoare, recital, spectacol* etc.). Aceste activități se pot realiza atât la nivelul unei grupe de copii, cât și la nivel de IET, cu participarea tuturor grupelor de copii.

În perioada vacanțelor școlare activitățile de rutină se promovează în regim obișnuit. De regulă, activitățile integrate se organizează în această perioadă conform proiectului tematic, dar au un caracter recuperatoriu.

Activitățile din **perioada estivală**/a verii (cu excepția perioadei stabilite de fondator pentru lucrările de reparație, renovare, igienizare, deratizare și dezinsecție, precum și a concediilor personalului instituției) vor fi de ordin recreativ și se vor axa pe asigurarea, cu preponderență, a odihnei active a copiilor. Organizarea acestora necesită o pregătire minuțioasă și multilaterală din partea fondatorului, administrației și personalului instituției de învățământ, precum și o colaborare intersectorială viabilă cu structurile teritoriale ale Agenției Naționale de Sănătate Publică, Agenției Naționale pentru Siguranța Alimentelor, Inspectoratului General pentru Situații de Urgență, Inspectoratului Auto de Stat, dar și cu părinții/ reprezentanții legali ai copiilor și alți actanți educaționali.

Cadrele didactice vor colabora cu asistentul medical din instituție sau, după caz, cu cel din localitate, privind asigurarea unui proces eficient de recuperare și fortificare a sănătății copiilor în perioada estivală, inclusiv prin organizarea controlului respectării regimului sanitar și epidemiologic, a rutinei zilnice, a nutriției și a stării sanitare a spațiilor interioare, a pavilioanelor și a terenurilor de joacă ale grupelor.

În scopul asigurării condițiilor sigure de aflare a copiilor în instituție, dar și pentru crearea unui mediu educațional adaptiv, care contribuie la dezvoltarea lor multilaterală și fortificarea sănătății, administrația instituției în colaborare cu fondatorul, până la 31 mai a anului de studii, emite ordin cu privire la pregătirea și desfășurarea activității recreative de vară în instituțiile de învățământ preșcolar cu informarea ulterioară a organului local de specialitate în domeniul învățământului.

Organizarea procesului educațional în IET în perioada de vară include corelarea optimă a activităților planificate cu cele liber alese de către copii. În acest context, este necesar de menționat că în perioada estivală timpul petrecut de copii în aer liber crește, iar timpul alocat activităților planificate în spațiile grupei/instituției este redus la minimum.

În perioada de vară prioritară este organizarea și corelarea *activităților de educație fizică și sănătate, a activităților muzical-estetice* cu alte tipuri de activități (*cognitive, socio-emoționale, de limbaj/de comunicare*).

1. Activitățile de fortificare a sănătății, pe care se va pune accent în perioada estivală, sunt:

- *Gimnastica matinală și gimnastica cu exerciții de respirație de după somnul de zi;*
- *Educația fizică în aer liber;*
- *Jocuri dinamice* (de intensitate mare, medie, mică);
- *Activități motrice independente* (dimineața, după micul dejun, la plimbări, după somn, în cadrul diferitor activități);
- *Odihna activă* (sărbători sportive, zile/săptămâni ale sănătății, distracții sportive, turism elementar etc.);
- *Călirea* - asocierea exercițiilor fizice cu diferite băi, folosind factorii naturali ai mediului (apa, aerul și soarele).

2. Activitățile muzical-estetice pot fi:

- **activități creative:** se realizează zilnic, de către copii și cadrul didactic în dependență de tipul de activitate solicitat:
 - *desen* – cu folosirea tehnicilor netradiționale: gravură, pictură cu degetele, montipia, plastilnografia, florotipia, tehnica presărării, tehnica picturii cu ață, desen cu creta pe asfalt, desen pe nisip;
 - *modelare* – din lut, plastilină ecologică, aluat;
 - *aplicație* – crearea de imagini plate, semivolumetrice, volumetrice; din plastic, din hârtie simplă sau gofrată; aplicații cu elemente florale;
 - *construcții* – din obiecte de plastic sau lemn, hârtie sau carton, construcții din mosorele sau în nisip;

- *design* pentru copii – aranjamente (buchete, ekibane, picturi vegetale, bijuterii din materiale naturale și artificiale), proiectarea de haine, măști, accesorii pentru cap, costume de sărbători;
 - *design decorativ și spațial* de interior (căsuța păpușii, parcare pentru mașinuțe), crearea de panouri decorative;
 - *meșteșuguri populare* - țesut, olărit, împletire din lozie, pănușe etc.
- **activități muzicale** – pot fi promovate atât în sala de muzică/ de grupă, cât și în aer liber; în diferite momente de regim se va folosi fundal muzical din piese îndrăgite de copii; se vor organiza concursuri muzicale, audiții, activități de recunoaștere a sunetelor din natură și asocierea cu opera muzicală studiată/ cunoscută; în timpul plimbărilor și excursiilor pot fi organizate jocuri muzicale, cântatul în cor și solo, folosirea diferitor jucării/obiecte (ex., *pahare cu diferite conținuturi, tamburina* etc.) pentru a reda ritmul sau chiar melodia.
 - **activități literare și/sau de teatralizare** (care pot fi și cu acompaniament muzical): tipurile de teatre pentru copii (*de păpuși, de umbre, de masă, de degete, de flaneu, jocuri-dramatizări*) și activitățile literare (*recitaluri de poezii, concursuri și șezători literare, sărbători și festivaluri folclorice*) – în conformitate cu interesele copiilor. Lecturile operelor literare și de folclor se vor introduce în toate momentele de regim.
- 3. Activități extrașcolare/ extracurriculare** (sărbători, matinee, distracții, șezători, activități turistice – drumeții, excursii, vizite în locuri de interes turistic etc.) – vor fi promovate în dependență de proiectele tematice realizate pe parcursul anului de studii și de sărbătorile internaționale, naționale și locale din această perioadă, precum: *1 iunie; Sărbătoarea lui Neptun; Festivalul portului popular, care finalizează cu „Ziua internațională a IEI” (24 iunie); Ziua internațională a Prieteniei (30 iulie); Ziua Independenței Republicii Moldova (27 august); Sărbătoarea „Limba noastră” (31 august).*

2.7 Activități opționale

Activitățile opționale sunt activități de învățare cu caracter facultativ/opțional. Acestea sunt parte componentă a *activităților de dezvoltare personală* a copilului, se pot presta la solicitarea părinților, suplimentar/ complementar la cele prevăzute în CRET, CET, SÎDC, contra plată sau gratuit - la decizia prestatorului de servicii educaționale. Activitățile opționale pot fi prestate, conform unei Curricule/ Programe educaționale specifice opționalului, aprobate de către Ministerul Educației și Cercetării, de către IET sau de către asociații obștești ori prestatori privați acreditați și la decizia Consiliului pedagogic al instituției.

Activitățile opționale/ complementare se organizează doar pentru copiii cu vârsta de 4-6(7) ani, iar activitățile organizate la calculator – doar pentru copiii de la vârsta de 6 ani, în conformitate cu normele sanitare stabilite de Ministerul Sănătății. Ele se planifică în programul săptămânal al instituției nu mai mult de 2 tipuri per grupă de copii cu o periodicitate de 1-2 ori pe săptămână, în jumătatea a doua a zilei, după somnul de zi și gustare sau în zilele de sâmbătă-duminică.

Activitățile opționale se organizează de către cadre didactice cu pregătire specială în lucrul cu copiii mici, în încăperi separate de sala de grupă și fără a substitui activitățile obligatorii. Copiii care nu sunt incluși în activități opționale, sunt antrenați în activități conform regimului zilei și supravegheați de către cadrul didactic de la grupă.

Durata unei activități opționale este egală cu durata celorlalte activități educaționale din programul copiilor (15-30/40 min.), în funcție de vârsta acestora.

Tabel 2.7.1. Lista activităților opționale recomandate pentru vârsta de 4-6(7) ani

Nr.ct.	Domeniul de activitate (CET)	Activități opționale propuse
1.	Sănătate și motricitate	Educație rutieră
2.		Dansuri (modern, popular, sportiv)
3.		Înotul
4.		Gimnastică ritmică
5.		Arte marțiale
6.		Fotbal
1.	Eu, familia și societatea	Educație pentru securitate personală
2.		Obiceiuri și tradiții locale
3.		Educație pentru democrație
1.	Limbaș și comunicare	Limbi moderne
2.		Arta vorbirii
1.	Științe și tehnologii	Jocuri digitale interactive/Robotica
2.		Șah/Dame
3.		Ecologiștii
4.		Clubul curioșilor
5.		Matematica distractivă
6.		Educația antreprenorială
7.		Educația financiară
8.		Educația anticorupție
1.	Arte	Micii actori / plasticieni
2.		Muzica vocală / instrumentală
3.		Dansuri moderne sau populare
4.		Meșteșuguri populare (țesut, olărit, împletiti din lozie)

3 PLANUL-CADRU PENTRU ÎNVĂȚĂMÂNTUL PREȘCOLAR

3.1. Aspecte definitorii ale Planului-cadru pentru învățământul preșcolar

Planul-cadru pentru învățământul preșcolar este elaborat în conformitate cu documentele de politici, cu accent pe domeniul Educație timpurie, precum:

- *Codul educației nr.152/2014;*
- *Cadrul de referință al educației timpurii, ediția 2018;*
- *Standarde de învățare și dezvoltare a copilului de la naștere până la 7 ani – ediția 2018;*
- *Curriculumul pentru educație timpurie, ediția 2018;*
- *Curriculum național la limba română pentru instituțiile de educație timpurie cu program în limbile minorităților naționale, ediția 2018;*
- *Standardele naționale profesionale ale cadrelor didactice din instituțiile de educație timpurie, ediția 2010;*
- *Regulamentul sanitar pentru instituțiile de educație timpurie (Hotărârea Guvernului nr. 1211/2016);*
- *Regulamentul tip al instituției de educație timpurie (ordinul MECC nr. 254 din*

11.10.2017).

- *Instrucțiunea cu privire la ocrotirea vieții și sănătății copiilor* (ordinul MECC nr.592 din 26.06.2021).
- *Metodologia de monitorizare și evaluare a dezvoltării copilului de la naștere până la vârsta de 7 ani* (ordinul MECC nr.1939 din 28.12/2018).

Planul-cadru pentru învățământul preșcolar prezintă o abordare sistemică în vederea asigurării continuității în cadrul celei mai importante perioade de dezvoltare din viața omului – de la naștere până la intrarea în școală. Intervalele de vârstă (2-3, 3-4, 4-5, 5-6 și 6-7 ani), care apar în Planul-cadru de învățământ, precum și tipurile și numărul de activități sunt rezultatul corelării realităților din sistem cu *Standardele de învățare și dezvoltare a copilului de la naștere până la vârsta de 7 ani* și cu tendințele la nivel mondial în domeniu.

Tipurile de activități, prezente în acest Plan-cadru, sunt determinate de specificul procesului educațional care se desfășoară în IET și care este marcat de filosofia educației centrate pe copil. Numărul activităților care se desfășoară zilnic cu copiii este corelat cu numărul de ore din norma cadrului didactic, dedicate acestora.

În contextul direcției strategice de asigurare a calității învățământului general, a necesității ajustării politicilor curriculare la standardele educaționale naționale și internaționale, pentru asigurarea continuității reformelor pe dimensiunea implementării curriculare, specificate în Codul educației al Republicii Moldova nr.152/2014, principalele acțiuni cu caracter obligatoriu din *Planul-cadru pentru învățământul preșcolar* sunt orientate spre:

- Reglementarea timpului necesar și a volumului complex de învățare în cadrul tuturor tipurilor de activități educaționale desfășurate în IET pentru toate grupele de vârstă, în intervalul de la 2 la 6/7 ani, în concordanță cu *Standardele de învățare și dezvoltare a copilului de la naștere până la vârsta de 7 ani* și *Curriculumul pentru educația timpurie*.
- Organizarea regimului zilei și a Orarului de activități al IET în așa fel, încât procesul educațional și, respectiv, învățarea să se realizeze pe tot parcursul zilei.
- Diversificarea tipurilor de activități educaționale, în cadrul cărora are loc învățarea și achiziționarea de noi competențe de către copil, alternarea lor în așa fel, ca activitățile de învățare propriu-zisă să se succedă cu cele de recreere/relaxare și recuperare/reabilitare, precum și cu activitatea liberă, independentă a copilului.
- Stabilirea volumului sarcinii/ încărcăturii educaționale în conformitate cu particularitățile fiziologice și psihologice de dezvoltare a copilului la diferite vârste.
- Organizarea și realizarea activităților de învățare în IET prin corelarea *Standardelor de învățare și dezvoltare a copilului de la naștere până la 7 ani* și *Curriculumului pentru educație timpurie*.
- Aplicarea *Metodologiei de monitorizare și evaluare a dezvoltării copilului în baza Standardelor de învățare și dezvoltare a copilului de la naștere până la vârsta de 7 ani* în IET, în toate grupele de vârstă, după cum urmează:
 - evaluarea inițială – 15 septembrie-15 octombrie (perioada evaluării poate fi micșorată în funcție de mărimea grupei de copii);
 - evaluarea formativă – pe parcursul anului de studii;
 - evaluarea finală – 15 aprilie-15 mai (perioada evaluării poate fi micșorată în funcție de mărimea grupei de copii).

Pentru fiecare copil, din toate grupele de vârstă, se va completa *Fișa individuală de monitorizare și evaluare a dezvoltării copilului în baza SÍDC* (conform anexelor 2, 4 și 6 din *Metodologia* menționată). În baza Fișelor individuale se va elabora *Tabelul generalizator pentru evaluarea dezvoltării grupului de copii* (conform anexei 7) și se va elabora *Raportul*

generalizat privind rezultatele evaluării copiilor din grupă (conform anexei 9), care se va prezenta la ședința de final de an de studii a Consiliului profesoral-pedagogic. În baza rezultatelor evaluărilor copiilor instituția de învățământ concretizează Planul instituțional de învățământ pentru anul de studii în curs.

Până la 31 mai, pentru copiii din grupele pregătitoare de absolvire, se va elabora *Raportul privind dezvoltarea fizică, cognitivă, socio-emoțională și lingvistică a copilului* (conform anexei 8) pentru a fi prezentat la înmatricularea în clasa I.

Planul cadru de învățământ este implementat pe parcursul unei săptămâni de lucru de 5 (cinci) zile, cu program zilnic de activitate de 10,5 ore.

Prezentul Plan-cadru este valabil pentru toate tipurile de instituții de învățământ general, care oferă servicii de educație și îngrijire copiilor de la 2 ani la 7 ani, inclusiv în instituțiile de educație timpurie care integrează copii cu CES. În acest caz se va acorda mai multă atenție așteptării unui răspuns din partea copilului și participării spontane a acestora la activități alături de ceilalți copii și, mai puțin - numărului de activități pe care acesta le desfășoară. Totodată, este de menționat faptul că în cazul grupelor din învățământul special, în afara acestor tipuri de activități, copiii beneficiază și de terapii specifice – activități care nu sunt incluse în acest plan de învățământ.

Cu toate aspectele ce vor interveni în funcție de specificul IET, acest Plan-cadru urmărește echilibrarea procesului educațional, pentru a asigura în egală măsură accesul la o educație de calitate pentru toți copiii. În același timp, acest echilibru presupune evitarea tendinței de suprasaturare cu diverse tipuri de activități, sau, din contra, eliminarea unor activități educaționale, stabilirea volumului sarcinilor/ încărcăturii educaționale în conformitate cu particularitățile fiziologice și psihologice de dezvoltare ale copilului la diferite vârste.

3.2 Planul-cadru de învățământ pentru grupele de vârstă de 2-6/7 ani privind diversitatea generală a activităților desfășurate în IET

3.2.1 Plan-cadru de administrare a activităților integrate și pe domenii specifice de activitate, pentru grupele de vârstă 2 – 6/7 ani

Grupe de vârstă Domenii de activitate	Grupele / Numărul activităților integrate				
	Grupa I mică 2-3 ani	Grupa II mică 3-4 ani	Grupa medie 4-5 ani	Grupa mare 5-6 ani	Grupa pregătitoare 6-7 ani
Sănătate și motricitate					
Educație pentru sănătate	1	1	1	1	1
Educație fizică	2 (pe subgrupe) ****	2+1*	2+1*	2+1*	2+1*
Eu, familia și societatea**					
Dezvoltarea personală	0,5 (1 la 2 săptămâni)	0,5 (1 la 2 săptămâni)	1	1	1
Educație pentru societate	0,5 (1 la 2 săptămâni)	0,5 (1 la 2 săptămâni)	1	1	1
Limbaj și comunicare**					
Educație pentru limbaj și comunicare	2	2	2	2	2

<i>Limba română pentru instituțiile de educație timpurie cu program în limbile minorităților naționale ***</i>	-	-	3***	3***	3***
Științe și tehnologii					
Formarea reprezentărilor elementare matematice	1	1	1	1+0,5	1+0,5
Educație pentru mediu	1	1	1	1	1
Educație digitală	-	-	-	0,5	0,5
Arte					
Educație plastică	1	1	1	1	1
Educație muzicală	2 (pe subgrupe) ****	2	2	2	2
Numărul total de activități pe săptămână	11	12	13	14	14
Numărul total de activități pe săptămână (pentru IET cu copii alolingvii, care învață limba română)	11	12	13+3	13+3	14+3

Note:

1. Repartiția numărului de activități pe domenii de activitate este convențională. În cadrul activității didactice (integrate sau pe domenii specifice de activitate) se vor realiza unitățile de competență din toate domeniile de activitate, prin planificarea și realizarea obiectivelor operaționale și a sarcinilor didactice din activitatea comună și a celei din centrele de interes/ariile de stimulare.

2. Zilnic, în toate grupele de vârstă se va organiza câte o activitate integrată și o activitate specifică unui domeniu de activitate (*educație fizică și educație muzicală*).

*Începând cu grupa a II-a mică, a 3-a activitate de educație fizică va fi organizată în timpul plimbării, conform recomandărilor metodologice, cu accent pe complexul de exerciții de dezvoltare fizică, organizarea jocului sau jocurilor mobile și în dependență de disponibilitate – activități mobile cu utilizarea inventarului sau a aparatelor de sport.

**Repartiția numărului de activități la domeniile *Eu, familia și societatea, Limbaj și comunicare* este convențională. Dezvoltarea competențelor specifice acestor domenii se va realiza pe tot parcursul zilei, în cadrul tuturor tipurilor de activități și momente de regim.

***Doar pentru instituțiile/ grupele alolingve. În grupele de copii, aparținând minorităților naționale, se vor adăuga și activitățile de învățare a limbii române, care se vor desfășura pe subgrupe de copii (nu mai puțin de 12 și nu mai mult de 15), începând cu grupa medie. Aceste activități sunt suplimentare celor 2 activități pe zi obligatorii, stipulate la pct.2 din prezentele

****Activitățile de muzică și educația fizică în grupa I mică se vor organiza pe subgrupe, cu durata recomandată vârstei respective, astfel specialistul și/sau educatorul va desfășura, per total pe săptămână, 4 activități de muzică și 4 activități de educație fizică în această grupă de vârstă, cu o durată de 10-15 minute fiecare.

Notele 1 și 2, *, ** și *** se referă și la tabelul 3.2.2.

3. Acest tabel poate fi completat cu activități specifice instituției de educație timpurie, care țin de așa-numitul *Curriculum la decizia IET*, precum activitățile de recuperare/reabilitare a copiilor cu CES, studierea limbilor bulgară și găgăuză de către minoritățile etnice, conform programelor regionale, *activități opționale* sau alte programe educaționale distincte, gen *Cultura bunei vecinătăți*, alese/aprobate de către Consiliul pedagogic al instituției. Ca regulă, acestea se vor planifica în jumătatea a doua a zilei.

3.2.2 Planul-cadru de administrare a activităților integrate și pe domenii specifice de activitate, pentru grupele de vârstă mixtă 2 – 6/7 ani

Grupe de vârstă	Grupa I mică-II mică 2-4 ani	Grupa II mică-medie 3-5 ani	Grupa mare-pregătitoare 5-7 ani	Grupa I mică – pregătitoare **** 2-6/7 ani
Domenii de activitate				
Sănătate și motricitate				
Educație pentru sănătate	1	1	1	1
Educație fizică	2 (pe subgrupe)	2+1	2+1	2+1
Eu, familia și societatea				
Dezvoltarea personală	0,5 (1 la 2 săptămâni)	0,5/1 (1 la 2 săptămâni)	1	1
Educație pentru societate	0,5 (1 la 2 săptămâni)	0,5/1 (1 la 2 săptămâni)	1	1
Limba și comunicare				
Educație pentru limbaj și comunicare	2	2	2	2
<i>Limba română pentru minoritățile naționale***</i>	-	3	3	3
Științe și tehnologii				
Formarea reprezentărilor elementare matematice	1	1	1+0,5	1+0,5
Educație pentru mediu	1	1	1	1
Educația digitală	-	-	0,5 (1 activitate la 2 săptămâni)	0,5 (1 activitate la 2 săptămâni)
Arte				
Educație plastică	1	1	1	1
Educație muzicală	2 (pe subgrupe)	2	2	2
Numărul total de activități pe săptămână	11	12	14	14
Numărul total de activități pe săptămână (pentru IET cu copii alolingvi, care învață limba română)	11	14	17	17

Note:

1. Numărul de activități este recomandat pentru vârsta copiilor mai mari.
2. În grupele mixte, cu vârste 2-6/7 ani, educatorul va organiza activitățile în funcție de numărul copiilor de fiecare vârstă și rezistența la efort a celor mai mici copii.
3. Activitățile de muzică și educație fizică în grupa mixtă de 2-4 ani (I mică - II mică) se vor organiza pe subgrupe, divizând copiii după criteriul de vârstă (2-3 și 3-4 ani) cu durata recomandată corespunzător vârstelor, astfel specialistul și/sau educatorul va desfășura total pe săptămână 4 activități de muzică și 4 activități de educație fizică în această grupă de vârstă, cu o durată de 10-15 minute.

3.2.3 Planul-cadru pentru domeniul Sănătate și motricitate, subdomeniul Educație fizică

N ct.	Formele de organizare	Grupa I-a mică	Grupa a II-a mică	Grupa medie	Grupa mare	Grupa pregătitoare	
Formele de organizare a educației fizice cu funcție instructiv- educativă							
1.	Activități de educație fizică	în sală/grupă	2/ săptămână, 10-15 min.	2/ săptămână, 15-20 min.	2/ săptămână, 20-25 min.	2/ săptămână, 25-30 min.	2/ săptămână, 30-35min.
		în aer liber	-	1/săptămână, 20 min.	1/săptămână, 25 min.	1/săptămână, 30 min.	1/săptămână, 35 min.
Formele de organizare a educației fizice cu funcție de fortificare a sănătății în timpul momentelor de regim							
2.	Gimnastica de dimineață	zilnic, 5-6 min.	zilnic, 6-7min.	zilnic, 7-8 min.	zilnic, 8-10 min.	zilnic, 10-12 min.	
3.	Pauze dinamice	zilnic, în funcție de necesitate (până la 3 min.)					
4.	Jocuri dinamice și exerciții fizice în timpul plimbării	de 2 ori pe zi					
		6-10 min.	6-10 min.	10-15 min.	15-20 min.	20-30 min.	
Formele de organizare educației fizice cu funcția de ameliorare a sănătății copilului							
5.	Plimbări în aer liber	Zilnic de 2 ori pe zi de la 3 h până la 4 h					
		Până la -15°C și viteza vântului de 7 m/s.			Până la -20°C și viteza vântului de 15 m/s.		
6.	Gimnastica după somnul de zi	-	zilnic 5-6 min	zilnic 6-7 min	zilnic 7-8 min	zilnic 8-10 min	
7.	Mersul desculț	În timpul zilei, înainte și după somnul de zi sau la dorința copilului					
		5 - 10 min		10 - 15 min	15 - 20 min		
8.	Proceduri de călire**	zilnic, în timpul diferitor momente de regim					
9.	Exerciții de relaxare *	zilnic, 3-7 min, în funcție de vârstă și necesitate					
Formele de organizare a educației fizice cu funcție de odihnă activă							
10.	Distrații sportive	-	1/ lună, 15-20 min	1/ lună, 25-30 min	1-2 / lună, 30-35 min	1-2 / lună, 35-40 min	
11.	Sărbători sportive	-	-	1 / an, până la 45 min	2 / an, până la 60 min		
12.	Ziua sănătății	-	1/ lună				
13.	Săptămâna sănătății	-	2-3 pe an				

Formele de organizare a educației fizice cu funcție de dezvoltare a capacității motrice în timpul activităților independente a copiilor			
14.	Activități independente ce dezvoltă motricitatea fină și grosieră a copiilor pe parcursul zilei	durata se va stabili în conformitate cu particularitățile individuale ale fiecărui copil	
		până la 2 ore	până la 2 ore, 15 min
15.	Lucrul individual al CD cu copiii pentru dezvoltarea motricității copiilor	Zilnic, la necesitate durata se va stabili în conformitate cu particularitățile individuale ale fiecărui copil	

Notă:

*Copilul se poate retrage în dormitor sau se poate odihni/relaxa într-un fotoliu/ puf / pe o pernută sau într-un spațiu special amenajat. Pot fi utilizate și diverse exerciții de relaxare și meditație, gen Yoga.

3.2.4 Planul-cadru pentru grupele de copii de 2 – 6/7 ani privind organizarea activităților extracurriculare în IET

Forme de realizare	Grupa/vârsta	Nr. activități săptămână/lună
Distracții (muzicale*, sportive/ecologice)	mică I – 2-3 ani	1 în lună (muzicală)
	mică II (3-4 ani)	1 în lună
	medie (4-5 ani)	1 în lună
	mare (5-6 ani)	1 în lună
	pregătitoare (6-7 ani)	1 în lună
Sărbători/Matinee	mică I (2-3 ani)	1 în 6 luni
	mică II (3-4 ani)	1 în 3-4 luni
	medie (4-5 ani)	1 în 2-3 luni
	mare (5-6 ani)	1 în 2-3 luni
	pregătitoare (6-7 ani)	1 în 2-3 luni
Activități teatralizate: teatre, spectacole/jocuri – dramatizări	mică I (2-3 ani)	1-2 pe lună
	mică II (3-4 ani)	3 în lună
	medie (4-5 ani)	3 în lună
	mare (5-6 ani)	3 în lună
	pregătitoare (6-7 ani)	3 în lună
Activități de agrement cognitiv/intelectual - TVC, festivaluri, concursuri	mică I (2-3 ani)	-
	mică II (3-4 ani)	-
	medie (4-5 ani)	-
	mare (5-6 ani)	1 în 3 luni
	pregătitoare (6-7 ani)	1 în 3 luni
Vizite/excursii la muzee, expoziții, monumente și locuri istorice	mică I (2-3 ani)	-
	mică II (3-4 ani)	-
	medie (4-5 ani)	-
	mare (5-6 ani)	1 în 2-3 luni
	pregătitoare (6-7 ani)	1 în 2 luni

Vizionarea unor filme pentru copii, desene animate, spectacole de teatru	mică I (2-3 ani)	1 în lună
	mică II (3-4 ani)	1 în lună
	medie (4-5 ani)	2 în lună
	mare (5-6 ani)	2-3 în lună
	pregătitoare (6-7 ani)	2-3 în lună

Note:

În cazul în care într-o săptămână 2 activități extracurriculare coincid, prioritate se va acorda activității cu o periodicitate de organizare mai rară (de ex., o activitate teatralizată și o distracție, prioritate va avea distracția, fiindcă se organizează o dată în lună).

*La grupa mică I se vor organiza doar distracții muzicale.

3.2.5 Planul-cadru orientativ pentru administrarea activităților desfășurate în IET pentru perioada estivală (pe săptămână)

<i>Grupe/vârste</i>		Grupa a I-a mică 2-3 ani	Grupa II-a mică 3-4 ani	Grupa medie 4-5 ani	Grupa Mare 5-6 ani	Grupa pregătitoare 6-7 ani
<i>Tipuri de activități</i>						
Activități de dezvoltare personală						
<ul style="list-style-type: none"> • Rutine/ tranziții • Activități recreative și de relaxare • Activități de dezvoltare și exersare a aptitudinilor individuale • Activități recuperatorii 		zilnic (se acordă timp suficient, conform necesităților individuale și particularităților de vârstă ale copiilor)				
Activități de fortificare a sănătății						
Gimnastica matinală		zilnic 5-6/8 min.	zilnic 6-8/10 min.	zilnic 6-8/10 min.	zilnic 8-10/12 min.	zilnic 10-12/15 min.
Gimnastica de după somn		-	zilnic 5-8 min.	zilnic 5-8 min.	zilnic 5-8 min.	zilnic 8-10 min.
Călire		zilnic 15/20 min.	zilnic 15/20 min.	zilnic 20/25 min.	zilnic 25/25 min.	zilnic 30/35 min.
Educația fizică în aer liber* ¹		2 x 10-15/20 min.	2x 15-20/25 min.	2x 20-25/30 min.	2x 25-30/35 min.	3x 30-35/40 min.
Odihna activă	Drumeții	-	-	-	30 min. 1 / vară	60 min. 1 / vară
	Excursii/ Plimbări în afara grădiniței	-	-	45-70 min. 1-2 /lună	70-95 min. 1-2 /lună	95-120 min. 1-2 /lună

Jocuri dinamice	zilnic 6-10/12 min.	zilnic 10-15/20 min.	zilnic 15-20/25 min.	zilnic 20-30/35 min.	zilnic 20-30/35 min.
Activități artistico-estetice					
Activități creative: desen, modelare, aplicație, construcții, design pentru copii, design interior etc.	zilnic 7-10 min.	zilnic 10-12 min.	zilnic 10-15 min.	zilnic 15-20 min.	zilnic 20-25 min.
Activități muzicale și/sau cu acompaniament muzical	2x10-15 min.	2x15-20 min.	2x20-25 min.	2x25-30 min.	2x30-35 min.
Activități literare și/sau de teatralizare	2x10 min.	2x15 min.	2x20 min.	2x25 min.	2x 30 min.
Activități extracurriculare: sărbători, festivaluri, concursuri	-	-	1/2 lunar	2/3 lunar	3/4 lunar

Note:

- În perioada vacanțelor, inclusiv în perioada estivală, activitățile opționale nu se organizează.
- Prin bară, este indicat timpul suplimentar recomandat pentru activitățile de fortificare a sănătății, deoarece în perioada estivală și a vacanțelor școlare se poate aloca mai mult timp acestor activități, prioritate fiind interesul superior al copilului.

*¹ **Educația fizică în aer liber** – pot fi repetate complexe de exerciții din timpul anului de studii, cu unele modificări. În special, în perioada estivală, activitățile de educație fizică sunt organizate sub formă de distracții, cu multă creativitate și atractivitate pentru copii.

*² **Activitățile extracurriculare** – în dependență de temele abordate, solicitările copiilor și ale părinților, cadrele didactice vor selecta tipul de activitate extracurriculară ce urmează a fi desfășurat, astfel încât să nu fie depășit numărul de activități lunar recomandat.

Anexa 1.

**Dozarea timpului pentru organizarea/derularea activităților pe parcursul zilei
în grupele de vârstă 2-6/7 ani în IET**

Grupe de vârstă Tipul de activitate din IET	Grupa I mică 2-3 ani	Grupa II mică 3-4 ani	Grupa medie 4-5 ani	Grupa mare 5-6 ani	Grupa pregătitoare 6-7 ani
Activități de dezvoltare personală					
1.1. Rutine*	2 h	1 h 45 min	1 h 20 min	1 h 20 min	1 h
1.2. Tranziții	50 min	50 min	45 min	40 min	30 min
1.3. Activități recreative și de relaxare (plimbări în aer liber și jocuri distractive)	3h	3 h 10 min	3 h 15 min	3 h 25 min	3h 30 min
1.4. Activități de dezvoltare și exersare a aptitudinilor individuale	5/10 min	15 min	20 min	25 min	30 min
1.5. Activități recuperatorii	5/10 min	15 min	20 min	25 min	30 min
Număr de ore pe zi	6 h / 6h 10 min	6 h 15 min	6 h	6 h 15 min	6 h
Număr de ore săptămânale (5 zile de lucru)	6 h 10 min × 5 zile = 30 h 50 min	6 h 15 min × 5 zile = 31 h 15 min	6 h × 5 zile = 30 h	6 h 15 min × 5 zile = 31 h 15 min	6 h x 5 zile = 30 ore
Activități de recuperare / reabilitare pentru copiii cu CES**					
Tulburări (dezordini) de limbaj și comunicare; Deficiențe fizice/motorii, vizuale (de văz) și auditive (de auz)	10-15 min	15-20 min	20-25 min	25-30 min	30-35 min
Tulburări emoționale (afective) și de comportament: <i>Tulburări din spectrul autismului</i>	10-15 min	15-20 min	20-25 min	25-30 min	30-35 min
<i>Tulburarea hiperactivă cu deficit de atenție (ADHD)</i>	-	-	15-20/25 min per copil 15-20/25 min per grup (după caz)	20-25 min per copil 20-25 min per grup (după caz)	20/25-30/35 min per copil 20/25-30/35 min per grup (după caz)

Activități integrate / activități pe domenii de activitate***					
1.2 Activități integrate	10-15 min	15-20 min	20-25 min	25-30 min	35-45 min
2.2 Activități specifice unui domeniu de activitate					
2.2.1. Educație fizică	10-15 min	15-20 min	20-25 min	25-30 min	30-35 min
2.2.2. Educație muzicală	10-15 min	15-20 min	20-25 min	25-30 min	30-35 min
2.2.3. Limba română pentru minoritățile naționale***	-	-	20 min	30 min.	35 min
Număr de ore pe zi	20/30 min	30/40 min	40/50 min	50/60 min	1 h/1h 10 min
Număr de ore săptămânale	20/30 min × 5 zile = 1h 40 min/ 2h 30 min	30/40 min × 5 zile = 2h 30 min / 3h 20 min	40/50 min × 5 zile = 3h 20 min/ 4h 10 min	50/60 min × 5 zile = 4h 10 min/ 5h	60/70 min × 5 zile = 5h / 5h 50 min
Activități și jocuri liber alese****					
Număr de ore pe zi	50 min	1 h 5 min	1h 10 min	1h 15 min	1 h 20 min
Număr de ore săptămânale	50 min × 5 zile = 4 h 10 min	1 h 5 min × 5 zile = 5 h 25 min	1 h 10 min × 5 zile = 5 h 50 min	1 h 15 min × 5 zile = 6 h 15 min	1 h 20 min × 5 zile = 6 h 40 min
Activități extracurriculare					
Activități extracurriculare (1 activitate în săptămână la fiecare grupă de vârstă)	10-15 min	15-20 min	20-25/30 min	25-30/40 min	30-35/50 min
Somnul de zi					
Număr de ore săptămânale	3 h × 5 zile = 15 h	2 h 30 min × 5 zile = 12 h 30 min	2 h 30 min × 5 zile = 12 h 30 min	2 h × 5 zile = 10 h	2 h × 5 zile = 10 h
Număr total de ore săptămânale*****					
Număr total de ore săptămânale	51 h 40 min / 52 h 30 min	51 h 40 min / 52 h 30 min	51 h 40 min / 52 h 30 min	51 h 40 min / 52 h 30 min	51 h 40 min / 52 h 30 min

NOTE:

*Aici se referă la toate tipurile de rutină, cu excepția somnului de zi. Conform Regimului zilei (vezi Anexa 2), durata somnului va fi: în grupa I mică - 3 ore, în grupele a II-a mică și medie – câte 2 h 30 min. și în grupele mare și pregătitoare – câte 2 ore.

**Activitățile din această categorie se vor realiza ca tip de activități de dezvoltare personală (*Activități recuperatorii*). Dozarea timpului pentru acestea va reieși din necesitățile și situația individuală a fiecărui copil/ grup de copii.

***Activitățile de *Limba română* pentru instituțiile/grupele alolingve vor fi planificate și organizate, începând cu grupa medie, cu următoarea durată de timp: grupa medie – 20 min., grupa mare – 30 min. și grupa pregătitoare - 35 min.

**** Acest tip de activitate nu include și lucrul copilului/copiilor în centrele de interes/ariile de stimulare din cadrul activității integrate.

***** Numărul total de ore săptămânale este calculat pentru IET cu program de activitate de 10,5 ore după formula: $10,5 \text{ ore} \times 5 \text{ zile} = 52 \text{ h } 30 \text{ min}$. Diferența dintre timpul maxim (52 h 30 min) și timpul minim calculat (51 h 40 min) va fi timpul variabil, utilizat pentru diverse tipuri de activități de dezvoltare personală, extracurriculare și pentru activitățile de *Limba română* pentru instituțiile/grupele alolingve. În funcție de programul de activitate al instituției (de ex: 6, 9 ore sau 12 ore) și posibilitățile și oportunitățile pe care le are aceasta la dispoziție, va fi revizuită (redușă sau mărită) consecutivitatea și durata anumitor activități de dezvoltare personală, sau chiar omise, cum ar fi: *rutine (de ex: cina și somnul), activități recreative și de relaxare, activități de dezvoltare și exersare a aptitudinilor individuale și jocuri liber alese din a doua jumătate a zilei*. Va rămâne, însă, neschimbată dozarea timpului pentru: *activitățile integrate și/sau activitățile pe domenii de activitate, activitățile extracurriculare, activitățile de recuperare, inclusiv de recuperare/ reabilitare pentru copiii cu CES și pentru somnul de zi*.

Regimul zilei pentru copiii de 2-7 ani*

Grupa I mică 2-3 ani		Grupa II mică -medie 3-5 ani		Grupa mare-pregătitoare 5-7 ani	
ACASĂ					
6:30-7:30	Deșteptarea / Toaleta de dimineață (deprinderi de igienă, disciplină, ordine și autodeservire)	6:30-7:30	Deșteptarea/ Toaleta de dimineață (deprinderi de igienă, disciplină, ordine și autodeservire)	6:30-7:30	Deșteptarea /Toaleta de dimineață (deprinderi de igienă, disciplină, ordine și autodeservire)
ÎN INSTITUȚIA DE EDUCAȚIE TIMPURIE					
07:00/7:30-08:15	Rutine: Primirea copiilor, termometria. Activitate individuală de explorare a unui subiect de care este interesat copilul / activități recuperatorii individualizate sau pe grupuri mici ^{*1} <i>Gimnastica matinală</i> (5 min.)	07:00 - 08 :25	Rutine: Primirea copiilor, termometria. Activitate individuală de explorare a unui subiect de care este interesat copilul / activități recuperatorii individualizate sau pe grupuri mici ^{*1} <i>Gimnastica matinală</i> (7 min.)	07:00/7:30-08:35	Rutine: Primirea copiilor, termometria. Activitate individuală de explorare a unui subiect de care este interesat copilul / activități recuperatorii individualizate sau pe grupuri mici ^{*1} <i>Gimnastica matinală</i> (10 min.)
08:15-08:45	Rutine: deprinderi de igienă individuală și colectivă Dejunul	08:25-08:50	Rutine: deprinderi de igienă individuală și colectivă Dejunul	08:35-09:00	Rutine: deprinderi de igienă individuală și colectivă Dejunul
08:45-09:00	Rutine și tranziții Întâlnirea de dimineață (5 min.) ^{*2} Pregătirea pentru activitate, distribuirea materialelor	08:50-09:10	Rutine și tranziții Întâlnirea de dimineață (10-15 min.) ^{*2} Pregătirea pentru activitate, distribuirea materialelor	09:00-09:15	Rutine și tranziții Întâlnirea de dimineață (15-20 min.) ^{*2} Pregătirea pentru activitate, distribuirea materialelor
09:00-09:45	Activități integrate/Activități pe domenii de activitate (cu pauze dinamice, jocuri alese)	09:10-10:20	Activități integrate/Activități pe domenii de activitate (cu pauze dinamice, jocuri alese)	09:15-10:50	Rutina: Activități integrate/Activități pe domenii de activitate (cu pauze dinamice, jocuri alese)

09:45-10:00	Rutine: deprinderi de igienă individuală și de autoservire Dejunul II	10:20-10:30	Rutine: deprinderi de igienă individuală și de autoservire Dejunul II	10:50-11:00	Rutine: deprinderi de igienă individuală și de autoservire Dejunul II
10:00 - 11 :30	Rutine: Pregătirea pentru jocurile și activitățile recreative la aer liber Plimbare în aer liber ^{*3}	10:30-12:10	Rutine: Pregătirea pentru jocurile și activitățile recreative la aer liber. Plimbare în aer liber ^{*3}	11 :00-12 :45	Rutine: Pregătirea pentru jocurile și activitățile recreative la aer liber Plimbare în aer liber ^{*3}
11 :30-12 :00/13.00	Rutine: Deprinderi de igienă colectivă și individuală, deprinderi de autodeservire Prânzul Plecarea copiilor acasă, discuții cu părinții (la program de activitate de 6 ore)	12 :10-12 :4013.30	Rutine: Deprinderi de igienă colectivă și individuală, deprinderi de autodeservire Prânzul Plecarea copiilor acasă, discuții cu părinții (la program de activitate de 6 ore)	12 :45-13 :30	Rutine: Deprinderi de igienă colectivă și individuală, deprinderi de autodeservire Prânzul Plecarea copiilor acasă, discuții cu părinții (la program de activitate de 6 ore)
12 :00-15 :00	Rutine: Somnul de zi ^{*4} Activități de relaxare ^{*5}	12 :40-15 :00	Rutine: Somnul de zi ^{*4} Activități de relaxare ^{*5}	13 :10-15 :10	Rutine: Somnul de zi ^{*4} Activități de relaxare ^{*5}
15 :00-15 :30	Rutine și tranziții Trezirea copiilor, activități de călire, deprinderi de autoservire, deprinderi de igienă personală, necesități personale, activitate motoră individuală.	15 :00-15 :35	Rutine și tranziții Trezirea copiilor, activități de călire, deprinderi de autoservire, deprinderi de igienă personală, necesități personale, activitate motoră individuală.	15 :10-15 :45	Rutine și tranziții Trezirea copiilor, activități de călire, deprinderi de autoservire, deprinderi de igienă personală, necesități personale, activitate motoră individuală.
15 :30-15 :50	Rutine: Deprinderi de igienă colectivă și individuală, deprinderi de autodeservire Gustarea	15 :35-15 :55	Rutine: Deprinderi de igienă colectivă și individuală, deprinderi de autodeservire Gustarea	15 :45-16 :05	Rutine: Deprinderi de igienă colectivă și individuală, deprinderi de autodeservire Gustarea
15:50-16:25	Jocuri, activitate individuală	15:55-16:30	Jocuri, activitate individuală	16:05-16:35	Jocuri, activitate individuală Activități opționale
16:25-16:35	Rutine: Pregătirea pentru jocurile și activitățile recreative în aer liber	16:30-16:40	Rutine: Pregătirea pentru jocurile și activitățile recreative în aer liber	16:35-16:45	Rutine: Pregătirea pentru jocurile și activitățile recreative în aer liber

16: 35-17:30	Rutine: Plimbarea în aer liber, activități recuperatorii, activități recreative și de relaxare, jocuri de dezvoltare a aptitudinilor individuale, activități extracurriculare	16:40-17:40	Rutine: Plimbarea în aer liber, activități recuperatorii, activități recreative și de relaxare, jocuri de dezvoltare a aptitudinilor individuale, activități extracurriculare	16 :45-17 :45	Rutine: Plimbarea în aer liber, activități recuperatorii, activități recreative și de relaxare, jocuri de dezvoltare a aptitudinilor individuale, activități extracurriculare
17:30-18:00	Rutine: Deprinderi de igienă colectivă și individuală, deprinderi de autodeservire Cina Rutine: Plecarea copiilor acasă, discuții cu părinții (IET cu program de activitate de 9-10,5 ore)	17:40-18:10	Rutine: Deprinderi de igienă colectivă și individuală, deprinderi de autodeservire Cina Rutine: Plecarea copiilor acasă, discuții cu părinții (IET cu program de activitate de 9-10,5 ore)	17:45-18:15	Rutine: Deprinderi de igienă colectivă și individuală, deprinderi de autodeservire Cina Rutine: Plecarea copiilor acasă, discuții cu părinții (IET cu program de activitate de 9-10,5 ore)
18:00-19:00	Joc liber ales Activitate individuală de explorare a unui subiect de care este interesat copilul Rutine: Plecarea copiilor acasă, discuții cu părinții (IET cu program de activitate de 12 ore)	18:10-19:00	Joc liber ales Activitate individuală de explorare a unui subiect de care este interesat copilul Rutine: Plecarea copiilor acasă, discuții cu părinții (IET cu program de activitate de 12 ore)	18:15-19:00	Joc liber ales Activitate individuală de explorare a unui subiect de care este interesat copilul Rutine: Plecarea copiilor acasă, discuții cu părinții (IET cu program de activitate de 12 ore)
ACASĂ					
19:00-19:50	Rutine: Plimbarea în aer liber	19:00-20:00	Rutine: Plimbarea în aer liber	19:00-20:15	Rutine: Plimbarea în aer liber
19:50-20:20	Revenirea de la plimbare, cină ușoară, jocuri liniștite, proceduri igienice, pregătirea pentru somnul de noapte	20:00-20:35	Revenirea de la plimbare, cină ușoară, jocuri liniștite, proceduri igienice, pregătirea pentru somnul de noapte	20:15-20:45	Revenirea de la plimbare, cină ușoară, jocuri liniștite, proceduri igienice, pregătirea pentru somnul de noapte
20:20-06:30 (07:30)	Povestea de seară. Somnul de noapte *4	20:35-06:30 (07:30)	Povestea de seară. Somnul de noapte *4	20:45-06:30 (07:30)	Povestea de seară. Somnul de noapte *4

NOTE:

*1 - **Activitățile recuperatorii** individualizate sau pe grupuri mici - pot reprezenta diferite exerciții logopedice, motorii, de coordonare oculo-motorie, de atenție, de memorie etc., determinate de nevoile individuale ale unor copii din grupă și care pot fi derulate în funcție de disponibilitatea copiilor la momentul respectiv din program. Aici se referă și activitățile efectuate de către logoped, psihopedagogul special, psiholog, kinetoterapeut.

*2 - **Întâlnirea de dimineață** nu este o componentă a activității integrate. Aceasta se va realiza până la sau după servirea micului dejun, cu pauză, tranziție obligatorie până la activitatea integrată propriu-zis.

*3 - **Plimbarea** - Durata recomandată de plimbări zilnice trebuie să constituie nu mai puțin de 1/3 din programul de activitate al IET (vezi *Regulamentul sanitar pentru instituțiile de educație timpurie*, HG 1211/2016, p.210). În cadrul plimbărilor se vor organiza și desfășura jocuri de mișcare, jocuri distractive, concursuri, spectacole de teatru, audiții literare/ muzicale, activități în aer liber, vizite, observații, jocuri ghidate, jocuri la libera alegere etc. În cazul în care condițiile meteo sunt nefavorabile (ploaie, furtună, vânt puternic, ninsoare abundentă etc.), temperatura aerului este joasă (mai mică de -15°C), organizarea plimbărilor se coordonează cu asistenta medicală, cu reducerea timpului de aflare în aer liber. Plimbările se organizează de 2 ori în zi: în prima jumătate a zilei după activitățile integrate și/sau pe domenii de activitate, până la prânz, și a doua plimbare - după somnul de zi sau înainte de plecarea copiilor acasă.

*4 - Durata **totală a somnului** în 24 ore pentru copiii de vârstă preșcolară este de 9-12/12,5 ore, în funcție de vârsta copiilor. Pentru copiii cu vârsta **2-3 ani** somnul de zi se organizează **o dată** pe durata a cel puțin **3 ore**. Pentru copiii de **3-7 ani** somnului îi revine **2-2,5 ore** pe zi. Înainte de somn **nu** se efectuează jocuri fizice, care pot solicita copilul, inclusiv emoțional, și proceduri de călire. În timpul somnului, prezența educatorului/ajutorului de educator în dormitor este obligatorie. Somnul de zi se va organiza zilnic după prânz pentru toți copiii. Copiii care nu pot dormi, vor sta întinși în pat și nu vor deranja alți copii, sau se vor juca fără a deranja alți copii, sub supravegherea unui adult.

*5 - Activități **de relaxare - Jocuri și activități liber alese** (facultativ, pentru copiii care nu dorm sau care se trezesc între timp) sau **Activități recuperatorii**, ameliorative, de dezvoltare a înclinațiilor personale / predispozițiilor / aptitudinilor.